STOSUNKI NATO – FEDERACJA ROSYJSKA

W ŚWIETLE DOKUMENTÓW

OPRACOWANIE NAUKOWE
Robert Kupiecki
Marek Menkiszak

Polski Instytut Spraw Międzynarodowych

STOSUNKI
NATO – FEDERACJA ROSYJSKA
W ŚWIETLE DOKUMENTÓW

Polski Instytut Spraw Międzynarodowych

STOSUNKI NATO – FEDERACJA ROSYJSKA W ŚWIETLE DOKUMENTÓW

Wstęp, wybór, tłumaczenie
i opracowanie naukowe
Robert Kupiecki, Marek Menkiszak

Warszawa 2018

© Copyright by Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2018

Zdjęcie na okładce
Esfera, Shutterstock.com

Redakcja tekstu i korekta
Maria Konopka-Wichrowska, Marta Przyłuska-Brzostek,
Katarzyna Staniewska, Eliza Otto

Redakcja techniczna i projekt okładki
Dorota Dołęgowska

ISBN 978-83-64895-98-2 (pb)
ISBN 978-83-64895-99-9 (pdf)

Wydawca
Polski Instytut Spraw Międzynarodowych,
ul. Warecka 1a, 00-950 Warszawa
www.pism.pl

Druk
Centrum Poligrafii Sp. z o.o.
ul. Łopuszańska 53, 02-232 Warszawa

SPIS TREŚCI

Wstęp
(Robert Kupiecki, Marek Menkiszak) 7

Wykaz dokumentów 37

Dokumenty 43

Suplement. Praktyczna współpraca Rady NATO–Rosja.
Przegląd (październik 2013) 558

WYKAZ DOKUMENTÓW

43 Deklaracja szefów państw i rządów uczestniczących w spotkaniu Rady Północnoatlantyckiej, Bruksela, 29–30 maja 1989 r.

48 Wystąpienie sekretarza generalnego KC KPZR, przewodniczącego Rady Najwyższej ZSRR Michaiła Gorbaczowa na Zgromadzeniu Parlamentarnym Rady Europy, Strasburg, 6 lipca 1989 r.

57 Posłanie z Turnberry. Spotkanie ministerialne Rady Północnoatlantyckiej w Turnberry, Zjednoczone Królestwo, 7–8 czerwca 1990 r.

58 Londyńska deklaracja o przekształconym Sojuszu Północnoatlantyckim wydana przez szefów państw i rządów uczestniczących w spotkaniu Rady Północnoatlantyckiej, Londyn, 5–6 lipca 1990 r.

62 List prezydenta ZSRR Michaiła Gorbaczowa do prezydenta RP Lecha Wałęsy dotyczący likwidacji struktur wojskowych Układu Warszawskiego (przekazany w Warszawie 12 lutego 1991 r.)

64 Sytuacja w Związku Radzieckim. Oświadczenie wydane po spotkaniu ministerialnym Rady Północnoatlantyckiej, Bruksela, 21 sierpnia 1991 r.

68 Rozwój wydarzeń w Związku Radzieckim. Oświadczenie szefów państw i rządów uczestniczących w spotkaniu Rady Północnoatlantyckiej, Rzym, 7–8 listopada 1991 r.

71 Deklaracja Rady Północnoatlantyckiej w sprawie pokoju i współpracy wydana przez szefów państw i rządów uczestniczących w spotkaniu Rady Północnoatlantyckiej, Rzym, 7–8 listopada 1991 r.

76 Koncepcja strategiczna Sojuszu uzgodniona przez szefów państw i rządów uczestniczących w spotkaniu Rady Północnoatlantyckiej, Rzym, 7–8 listopada 1991 r.

95 Rada Północnoatlantycka. Komunikat końcowy, Bruksela, 19 grudnia 1991 r.

98 Oświadczenie Północnoatlantyckiej Rady Współpracy w sprawie dialogu, partnerstwa i współpracy, Bruksela, 20 grudnia 1991 r.

101 List prezydenta Federacji Rosyjskiej Borysa Jelcyna do uczestników inauguracyjnego posiedzenia Północnoatlantyckiej Rady Współpracy (NACC), Moskwa, 21 grudnia 1991 r.

103 Strategia dla Rosji. Tezy Rady ds. Polityki Zagranicznej i Obronnej (SVOP), 19 sierpnia 1992 r.

110 Główne założenia koncepcji polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej zatwierdzone dekretem prezydenta Borysa Jelcyna z 23 kwietnia 1993 r.

124 Wspólna deklaracja polsko-rosyjska, Warszawa, 25 sierpnia 1993 r.

129 List prezydenta Rosji Borysa Jelcyna do prezydenta USA Billa Clintona, 15 września 1993 r.

132 Wypowiedź ministra spraw zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej Krzysztofa Skubiszewskiego dotycząca polityki Rzeczypospolitej Polskiej, zwłaszcza w związku z listem prezydenta Rosji Borysa Jelcyna z 15 września 1993 r. do przywódców Francji, Niemiec, USA i Wielkiej Brytanii, Warszawa, 4 października 1993 r.

134 Główne założenia doktryny wojskowej Federacji Rosyjskiej przyjęte dekretem prezydenta Borysa Jelcyna z 2 listopada 1993 r.

138 „Problemy rozszerzenia składu NATO". Raport przedstawiony przez szefa federalnej Służby Wywiadu Zagranicznego Jewgienija Primakowa na konferencji prasowej w Moskwie 25 listopada 1993 r.

158 Deklaracja szefów państw i rządów uczestniczących w spotkaniu Rady Północnoatlantyckiej, Bruksela, 10–11 stycznia 1994 r.

164 Partnerstwo dla Pokoju. Zaproszenie i dokument ramowy wystosowane przez szefów państw i rządów uczestniczących w spotkaniu Rady Północnoatlantyckiej, Bruksela, 10–11 stycznia 1994 r.

169 Strategia dla Rosji (2). Tezy Rady ds. Polityki Zagranicznej i Obronnej (SVOP), 27 maja 1994 r.

174 „Polska w rosyjskiej polityce zagranicznej". Wystąpienie ministra spraw zagranicznych Federacji Rosyjskiej Andrieja Kozyriewa na polsko-rosyjskiej konferencji „W stronę nowego partnerstwa", Kraków, 23 kwietnia 1994 r.

179 Wystąpienie ministra spraw zagranicznych Federacji Rosyjskiej Andrieja Kozyriewa na posiedzeniu Północnoatlantyckiej Rady Współpracy (NACC), Stambuł, 10 czerwca 1994 r.

181 Wystąpienie ministra spraw zagranicznych Federacji Rosyjskiej Andrieja Kozyriewa na posiedzeniu Rady Północnoatlantyckiej, Bruksela, 22 czerwca 1994 r.

184 Konkluzje dyskusji Rady Północnoatlantyckiej z ministrem spraw zagranicznych Rosji Andriejem Kozyriewem, Bruksela, 22 czerwca 1994 r.

186 Wystąpienie prezydenta Borysa Jelcyna na szczycie KBWE, Budapeszt, 5 grudnia 1994 r.

190 Obszary rozwoju szerokiego, pogłębionego dialogu i współpracy NATO–Rosja. Dokument przyjęty na spotkaniu ministrów spraw zagranicznych Rady Północnoatlantyckiej z ministrem spraw zagranicznych Federacji Rosyjskiej, Noordwijk Aan Zee, Holandia, 31 maja 1995 r.

193 Rosja i NATO. Tezy Rady ds. Polityki Zagranicznej i Obronnej (SVOP), czerwiec 1995 r.

207 Studium o rozszerzeniu NATO, wrzesień 1995 r.

238 Spotkanie Rady Północnoatlantyckiej na szczeblu ministrów obrony, Bruksela, 17–18 grudnia 1996 r. Komunikat końcowy

240 Oświadczenie Rady Północnoatlantyckiej z 14 marca 1997 r.

241 Akt stanowiący o stosunkach dwustronnych, współpracy i bezpieczeństwie między NATO i Federacją Rosyjską, Paryż, 27 maja 1997 r.

253 Dokument podstawowy Euroatlantyckiej Rady Partnerstwa, Sintra, 30 maja 1997 r.

257 Koncepcja bezpieczeństwa narodowego Federacji Rosyjskiej zatwierdzona dekretem prezydenta Borysa Jelcyna z 17 grudnia 1997 r.

262 Wystąpienie stałego przedstawiciela Federacji Rosyjskiej w ONZ Siergieja Ławrowa na posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa w kwestii sytuacji wokół Kosowa, Nowy Jork, 24 marca 1999 r.

266 Komunikat szczytu waszyngtońskiego wydany przez szefów państw i rządów uczestniczących w posiedzeniu Rady Północnoatlantyckiej, Waszyngton, 24 kwietnia 1999 r.

285 Koncepcja strategiczna Sojuszu przyjęta przez szefów państw i rządów uczestniczących w spotkaniu Rady Północnoatlantyckiej, Waszyngton, 23–24 kwietnia 1999 r.

308 Karta bezpieczeństwa europejskiego, podpisana na szczycie OBWE w Stambule 18 listopada 1999 r.

326 Akt końcowy Konferencji Państw Stron Traktatu o Konwencjonalnych Siłach Zbrojnych w Europie, Stambuł, 19 listopada 1999 r.

331 Spotkanie Rady Północnoatlantyckiej na szczeblu ministrów spraw zagranicznych. Komunikat końcowy, Bruksela, 15 grudnia 1999 r.

334 Koncepcja Bezpieczeństwa Narodowego Federacji Rosyjskiej zatwierdzona dekretem p.o. prezydenta Federacji Rosyjskiej Władimira Putina z 10 stycznia 2000 r.

338 Wywiad p.o. prezydenta Rosji Władimira Putina dla telewizji BBC z 5 marca 2000 r.

340 Doktryna wojskowa Federacji Rosyjskiej zatwierdzona dekretem prezydenta Władimira Putina z 21 kwietnia 2000 r.

343 Koncepcja polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej, zatwierdzona dekretem prezydenta Władimira Putina z 28 czerwca 2000 r.

352 Konferencja prasowa prezydenta Federacji Rosyjskiej Władimira Putina, Moskwa, 18 lipca 2001 r.

354 Wystąpienie prezydenta Federacji Rosyjskiej Władimira Putina w niemieckim Bundestagu, Berlin, 25 września 2001 r.

359 Stosunki NATO–Rosja. Nowa jakość. Deklaracja szefów państw i rządów państw członkowskich NATO i Federacji Rosyjskiej, Rzym, 28 maja 2002 r.

363 Plan działań NATO–Rosja w dziedzinie zwalczania terroryzmu, 9 kwietnia 2004 r.

369 Wystąpienie prezydenta Rosji Władimira Putina na Konferencji Polityki Bezpieczeństwa w Monachium 10 lutego 2007 r. oraz odpowiedzi na pytania

380 Dekret prezydenta Rosji Władimira Putina z 15 lipca 2007 r. o zawieszeniu obowiązywania traktatu CFE wraz z informacją wyjaśniającą

386 Wystąpienie prezydenta Rosji Władimira Putina na szczycie NATO w Bukareszcie z 4 kwietnia 2008 r.

394 Wystąpienie prezydenta Rosji Dmitrija Miedwiediewa na spotkaniu z przedstawicielami środowisk politycznych, parlamentarnych i społecznych Niemiec, Berlin, 5 czerwca 2008 r.

398 Oświadczenie w sprawie Gruzji. Spotkanie Rady Północnoatlantyckiej na szczeblu ministrów spraw zagranicznych, Kwatera Główna NATO, Bruksela, 19 sierpnia 2008 r.

401 Wywiad prezydenta Federacji Rosyjskiej Dmitrija Miedwiediewa dla telewizji rosyjskich, Moskwa, 31 sierpnia 2008 r.

405 Strategia bezpieczeństwa narodowego Federacji Rosyjskiej do 2020 r., zatwierdzona dekretem prezydenta Dmitrija Miedwiediewa z 12 maja 2009 r.

410 Doktryna wojskowa Federacji Rosyjskiej zatwierdzona dekretem prezydenta Dmitrija Miedwiediewa z 5 lutego 2010 r.

412 Projekt traktatu o bezpieczeństwie europejskim, Moskwa, 29 listopada 2009 r.

419 Aktywne zaangażowanie, nowoczesna obrona. Koncepcja strategiczna obrony i bezpieczeństwa członków Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, przyjęta przez szefów państw i rządów na szczycie NATO w Lizbonie 19–20 listopada 2010 r.

431 Oświadczenie Rady NATO–Rosja ze spotkania w Lizbonie, 20 listopada 2010 r.

434 Plan działań NATO i Rosji w dziedzinie zwalczania terroryzmu. Streszczenie, 15 kwietnia 2011 r.

436 Spotkanie Rady NATO–Rosja na szczeblu ministrów spraw zagranicznych, Bruksela, 19 kwietnia 2012 r. Oświadczenie przewodniczącego

438 Koncepcja polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej zatwierdzona dekretem prezydenta Władimira Putina z 12 lutego 2013 r.

445 Orędzie prezydenta Federacji Rosyjskiej Władimira Putina, Moskwa, 18 marca 2014 r.

454 Oświadczenie ministrów spraw zagranicznych NATO, 1 kwietnia 2014 r.

456 Deklaracja szczytu walijskiego wydana przez szefów państw i rządów uczestniczących w posiedzeniu Rady Północnoatlantyckiej, 5 września 2014 r.

492 Doktryna wojskowa Federacji Rosyjskiej zatwierdzona dekretem prezydenta Władimira Putina z 25 grudnia 2014 r.

495 Strategia bezpieczeństwa narodowego Federacji Rosyjskiej zatwierdzona dekretem prezydenta Władimira Putina z 31 grudnia 2015 r.

500 Komunikat ze szczytu NATO wydany przez szefów państw i rządów uczestniczących w posiedzeniu Rady Północnoatlantyckiej w Warszawie w dniach 8 i 9 lipca 2016 r.

547 Wywiad stałego przedstawiciela Federacji Rosyjskiej przy NATO Aleksandra Gruszko dla telewizji Rossija 24, 11 lipca 2016 r.

551 Koncepcja polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej zatwierdzona dekretem prezydenta Władimira Putina z 30 listopada 2016 r.

557 Oświadczenie sekretarza generalnego NATO Jensa Stoltenberga przed spotkaniem szefów państw i rządów NATO, Bruksela, 27 maja 2017 r.

Suplement

558 Praktyczna współpraca Rady NATO–Rosja.
Przegląd (październik 2013)

dr hab. Robert Kupiecki, historyk, politolog, profesor na Wydziale Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego. Zawodowy dyplomata.

Marek Menkiszak, politolog, absolwent Instytutu Stosunków Międzynarodowych Uniwersystetu Warszawskiego. Kierownik Zespołu Rosyjskiego w Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpia.

Stosunki NATO–Rosja rozwijały się po zakończeniu zimnej wojny w nierównomiernym tempie. Nie brakowało okresów optymizmu (dekada lat 90. XX w.), ale także kryzysów i momentów dramatycznych (kilkakrotne zawieszanie współpracy), a całościowy bilans jest mocno obciążony wydarzeniami ostatnich lat po rosyjskiej aneksji Krymu. Pogwałcenie przez Moskwę zasad prawa międzynarodowego i zobowiązań politycznych wobec partnerów zagranicznych oraz pełnowymiarowa wojna informacyjna przeciw Zachodowi, połączona z prowokacyjnym zachowaniem wojskowym u granic (lądowych, powietrznych i morskich) NATO oraz w cyberprzestrzeni, doprowadziły do kolejnego zawieszenia praktycznej współpracy z Brukselą. W takim stanie spraw – co zdaje się podpowiadać lektura wielu analiz eksperckich – każdy obserwator znajdzie potwierdzenie dowolnej tezy politycznej, na przykład o historyczno-strategicznym determinizmie, prowadzącym do niemożności utrwalenia wzajemnych stosunków i nadania im konstruktywnego charakteru, trwałych zasadach rosyjskiej polityki mocarstwowej, „naiwności" Zachodu w budowaniu otwartej oferty współpracy i czynionych po drodze koncesjach (ze świata Realpolitik), ale też o jego rozwadze w dążeniu do oparcia relacji na fundamencie prawa, wolności i demokracji.

ISBN 978-83-64895-98-2

9 788364 895982